

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor*, udg. af JØRGEN OLRIK , 1919-20, s. 269. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster01-shoot-idm140591132945968/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor

filosof og statsretslærer (1583—1645), udgav det nævnte skrift om den kristne tros sandhed i Leiden 1622.

d) Disse tre ord er i originalen anførte på Græsk (*φύσις, μάθησις, άσκησις*).

e) Lib. II. Paralipom. C. 5. — Hieronimo Cardano var en italiensk matematiker, filosof og læge (1501—76). Jfr. note c i I. discours. — Det nævnte kapitel af skriftet Paralipomenon handler om den menneskelige videns og videlysts relativitet; C. tegner en figur af syv koncentriske cirkler, hvis centrum er uvidenheden; i inderste kreds findes de der kan begyndelsesgrundene; i den næste: de efter deres alder vellærde; i den tredje: de vellærde; i den fjerde: de der er vise i deres land; i den femte: de der er vise i deres tid; i den sjette: de vise; i den syvende: de viseste; udenfor kredsene: de guddommelige.

f) Der sigtes til Ciceros skrift om veltalenhed: de oratore III, 15, 57, hvor denne sætning dog ikke ordret forekommer. Det gør den derimod hos Quintilian (Just. orat. I prooem. 9). Velvillig meddelelse af dr. H. Ræder.

g) Falster bruger her det græske ord encyclopædja, der nærmest svarer til hvad vi kalder almindelig dannelse.

h) Falster sigter til Johannes Møllers (Møllerus') store værk *Cimbria litterata*, et forfatterlexicon (og bogfortegnelse) for hertugdømmerne. Møller virkede som lærer og fra 1701 som rektor ved latinskolen i sin fødeby Flensborg; han var født 1661 og døde 1725. Hans ovennævnte store værk udgaves først 20 år efter hans død, på Hans Grams foranstaltning.

i) Ordet navnlighed står i originalen på Græsk (*δυναμειτα*).

j) Den tyske lærde Stübel havde i sin sidste udgave af Fabers latinske lexicon (*Thesaurus lingvæ latinæ*) udtalt sig ret nedsættende om Falsters i året 1717 udgivne skrift: *Supplementum lingvæ latinæ, sive Observationes ad lexicon Fabri-Cellarianum etc.* Falster

svarede samme år ret skarpt med et lille modskrift: *Animadversiones epistolice etc.* Jfr. Bruuns *Falsteriana* s. 102 ff. (Breve fra professor Søren Lintrup, hvori denne polemik berøres).

k) Dette skrift udgav Falster 1719; dets latinske titel var: *Cogitationes varice philologicæ*.

l) Pietro Bembo (1470—1547) og Angelo Poliziano (1454—1494) var berømte italienske humanister og digtere. — I Falsters eget exemplar af bogen er her tilføjet: *Politianus undskyldes af Herr de Vigneul-Marville i hans Mélanges d'Histoire etc. T. II P. 70. Sammenlign Vossium om de latinske Poëter, og Anton. Borremansi Adskillige Læsninger L. XI. — Om psevdonymet Vigneul de Marville se X. discours note c; om den klassiske filolog Gerh. Voss VI. discours note e. Ant. Borremansius var en lærd remonstrantisk præst i Nederlandene, død 1683.*

m) Jfr. 1. Mosebog 41. kap. (Josef tyder Faraos drømme, som de ægyptiske spåmænd ej har kunnet tolke), og navnlig 2. Mosebog 7.—8. kap. (væddestriden mellem Moses og de ægyptiske troldmænd, der overbyder hverandre i at gøre undere).

n) Petronius med tilnavnet *Arbiter* var en romersk satirisk forfatter på Neros tid, af hvis anselige og ret naturalistiske samtidsroman store stykker er bevarede. — G. Valerius Catullus var romersk lyrisk digter både i den satiriske og den erotiske genre (c. 87—54 f. Chr.).

o) Som Anakreontiske betegnes ikke blot de af selve den græske digter Anakreon i 6. årh. f. Chr. forfattede digte til vinens og kærlighedens pris, men også en samling af tildels langt yngre efterligninger.

p) Lib. XIX, C. 10. — Antonius Julianus er ellers ikke særlig kendt. — I Falsters eget exemplar af bogen er her i marginen tilføjet: *Sammenlign Ælian. H. V., L. II, C. 30 om Clitomacho, hvilken i Gæstebud, naar Talen faldt paa utugtige*